

noget med hinanden at gøre, bare fordi de ud fra en forligsløstik hænger sammen. Men det er så den måde, vi gør det på i dag. Det betyder selvfølgelig, at de enkelte lovforslag ikke får så grundig en behandling, men det må så komme i udvalgsarbejdet. I hovedsagen er det her en efterlønssdebate.

Den nye efterløn gør det til et privat projekt, om man vil sikre sig eller ej, og det er den afgørende katastrofe i hele det her forslag. Regeringen har desuden valgt at sætte sig imellem to stole, fordi man på den ene side afskaffer den kollektive, solidariske ordning, men på den anden side ikke vil give folk de rettigheder, der normalt ville følge med en almindelig privat forsikring.

Nu kan vi så selv vælge, om vi vil spare op til efterlønnen eller ej. Rundt omkring i de små hjem bliver der kalkuleret på lommeregneren, om det nu kan betale sig, hvis man da ikke vælger at fortrænge alle tanker om en fremtid, som man alligevel ikke kan overskue.

Regeringen kalder sit forslag for adfærdsregulering. Det er sådan set et dejligt begreb, fordi det gør det skide svært at placere et ansvar. Vælg selv. Spar selv op. Pas dig selv. Det er dit eget ansvar. Eller også er det ingens ansvar. For hvor er det fælles ansvar for fremtidens samfund? Hvad har regeringen f.eks. tænkt sig, der skal ske med de nedslidte 60-årige om 20 år, hvis halvdelen ikke har sparet op til efterløn? Ja, de skal åbenbart tvangsaktiveres, men med hvilket arbejdsmarkedspolitisk perspektiv?

Man kunne jo tænke sig mange grunde til, at folk ikke ville eller kunne betale efterlønskongentet. Det er nærliggende at sige, at man ikke har råd. 300 kr. er ikke et lige gyldigt beløb for en lav indkomst. Man kunne også forestille sig, at der var tale om folk på børnepasningsorlov, hvor man på 60 pct. af dagpengene altså skal finansiere det her ekstra kontingent. Jeg er ikke helt sikker på, at man har gjort sig de ligestillingsmæssige konsekvenser af det klart.

Der var også den mulighed, at man på grund af den meget stramme positivliste i uddannelserne er kommet i en periode, hvor man er på uddannelse på SU, men hvor man forsøger at bevare sin dagpenget for en sikkerheds skyld - ikke nogen usædvanlig situation for mange. Jamen hvis den uddannelse er en højere uddannelse, så har man stor sandsynlighed for at være ude af arbejdsmarkedet i 5 år. Og har man råd til på SU at betale efterlønskongentet, når

man også skal betale sit a-kassekontingent? Det er spørgsmålet.

Så er der hele problemet med dem, der falder ud af dagpengesystemet. Hvad med dem, som i perioder er ude af dagpengesystemet, som det lykkes at genoptjene de timer, de skal bruge for at komme ind igen, som måske falder ud igen, fordi de har et arbejde, som ikke har karakter af en fast funktionærlignende ansættelse?

Der skal ikke meget til, før det er meget svært for dem at opretholde de 25 års medlemskab, der skal til. Der er også det med arbejde i udlandet, som ikke er særlig klargjort endnu. Det er jo kun fremtiden, der kan vise, hvor mange der på det her grundlag falder fra, hvor mange 60-årige det drejer sig om, der om nogle år ikke har efterlønsret.

Ideen med efterlønnen var oprindelig at sikre den stadig større gruppe nedslidte danskere en mulighed for at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet på en skrabet indkomst, men det var også at parkere de mange, som blev afskediget som følge af rationaliseringer og ny teknologi og almindelig spareiver. Det er korrekt, at andre grupper også har gjort brug af efterlønnen. Spørgsmålet er: Hvem tvinges på efterløn, og hvem har et frit valg?

Vi ved, at i Danmark er levealderen i øjeblikket faldende. Det skyldes stigende klasseforskelle. På den ene side siger statistikken, at ufaglærte arbejdere har 25 pct. flere hjertetilfælde end andre danskere. Mange kvinder inden for hjemmehjælp og industri er nedslidte allerede i 50-årsalderen, og de må døje med helbredsproblemer og begrænsninger i deres livskvalitet i resten af deres levetid.

På den anden side lever andre grupper længere og er i stand til at have et aktivt liv længere, end nogen tidligere generationer har kunnet. De har stadig mulighed for at arbejde ved siden af, ja, de kan ligefrem ikke lade være med at engagere sig.

Den lovgivning, som regeringen har fremsat, har valgt at favorisere de privilegerede med belønninger for sen tilbagetrækning i stedet for at finde ændringer, som kunne tilgodese de nedslidte. Linjen har tilsyneladende været, at de, der allerede er vant til at få piskene, er vant til at blive snydt, at skulle klare sig for små, skræbede beløb, ja, de kan så spænde livremmen et hul ekstra ind.

For regeringen har det derimod været vigtigere at give de store belønninger til dem, der udmærket kunne fortsætte på arbejdsmarkedet